

De unge skal ikke bagerst i jobkøen igen

Coronakrisen har fået arbejdsløsheden til at stige massivt på bare få måneder. Under finanskrisen og tiden efter så vi, hvordan arbejdsløsheden især ramte unge, og hvordan de fik svært ved overhovedet at få fodfæste på arbejdsmarkedet. Det må ikke gentage sig. Vi skal tænke fremadrettet nu og få tiltag på plads, som sikrer unge mennesker en fair chance for at blive en del af arbejdsmarkedet.

SF vil sikre faglærte lærlinge praktikpladser i genopretningsaftale

Coronakrisen kommer desværre til at gå udover lærlinge, og de elever som håber på en praktikplads. Det er både uretfærdigt og uhensigtsmæssigt, for vi ved, at vi kommer til at mangle faglærte. Derfor skal vi gøre, alt vi kan for at fremme flere lærepladser i kommende statslige projekter og led i fremtidige hjælpepakker.

Unge uden uddannelse er i stor fare for blive efterladt sidst tilbage på perronen under en krise. Samtidig ved vi, at vi kommer til at mangle faglærte. Det er derfor helt oplagt at fjerne barriererne for at komme i gang med en erhvervsuddannelse for de, som ikke fik taget en uddannelse i første omgang som helt unge. Derudover skal de mere udsatte unge have en hjælpende hånd og ekstra støtte til overgangen fra ydelsessystemet til uddannelse.

Tænk praktikpladser sammen med genopretning og fremtidige hjælpepakker

SF foreslår således, at der i kommende aftaler om opretning af dansk økonomi og i fremtidige hjælpepakker til erhvervslivet skal indskrives sociale klausuler om uddannelsesansvar i virksomhederne, alle steder det kan være relevant.

SF støtter desuden udmøntningen af midlerne fra Landsbyggefonden, samt Landsbyggefondens bestræbelser på at sikre praktikpladser, da især byggeriet rammes af konjunkturudsving og dermed også praktikpladserne.

SF foreslår desuden, at der straks iværksættes kortlægning af, hvor og i hvilke brancher praktikpladserne er hårdest ramt.

Afbureaukratisér voksenlærlingeordningen

SF foreslår at afbureaukratisere voksenlærlingeordningen, så man fjerner ledighedskravet til faglærte, som måske vil skifte spor, og man gør det lettere at indtræde i et voksenlærlingeforløb, allerede fra man bliver opsagt. Samtidig skal dagpengeforbruget under uddannelsen tælle som en død periode, så man ikke skal frygte at stå uden dagpenge eller blive indplaceret på en lavere sats efter endt uddannelse.

Mentor til udsatte unge uden uddannelse

SF foreslår desuden, at man øger brugen af mentorer for unge uden uddannelse i kontanthjælpssystemet. Selve overgangen til uddannelse kan nemlig være svær for unge ydelsesmodtagere.

SF foreslår derfor, at kommunerne skal kunne give unge uddannelseshjælpsmodtagere, der starter i uddannelse, ret til mentor op til et år ind i uddannelsen. Det er netop i det første år, mange frafalder.

Den udvidede mentorindsats skal gives i de tilfælde, hvor det vurderes relevant. SF foreslår, at kommunerne skal kunne få refunderet 50 pct. af udgiften fra staten.

SF vil øge optag på studier og sikre bedre kort på hånden til færdiguddannede

Flere unge vil søge ind på en videregående uddannelse til sommer grundet Corona krisen. Fra den sidste krise ved vi, at vi kan komme til at tabe mange unge, der hverken kan komme i uddannelse eller job, og derfor ender på offentlig forsørgelse. Efter finanskrisen i 2008 steg antallet af afviste på bare et år med 50 procent ifølge tal fra Den Koordinerede Tilmelding. Fra 8.962 afviste ansøgere til 13.689 afviste. Derfor skal vi denne gang være på forkant og sørge for, at der bliver oprettet nye studiepladser, så vi ikke ender i en situation, hvor mange unge får afslag på optag på en uddannelse.

På flere af de videregående uddannelser er der i dag begrænsninger på, hvor mange studiepladser, der må oprettes.

SF mener, at der i lyset af krisen er behov for at se på dimensioneringen og øge optaget på flere uddannelser. Det kan eksempelvis være uddannelser, hvor der er et større behov for arbejdskraft.

SF foreslår, at der bliver oprettet flere studiepladser på særligt velfærdsuddannelserne. Vi har brug for flere sygeplejersker, flere pædagoger, flere lærere.

Derudover kan det også være flere studiepladser på de såkaldte STEM-uddannelser, hvor vi fx har brug for flere it-ingeniører.

Som følge af det nye bevillingssystem får uddannelserne et større grundtilskud og et mindre aktivitetstilskud. Med et højere optag kan uddannelserne derfor ende med at have færre penge pr. studerende.

For SF er det vigtigt at kvaliteten ikke falder på de uddannelser, hvor optaget øges, og er derfor klar til at afsætte en pulje, der kan kompensere uddannelserne økonomisk. Puljens størrelse afpasses efter meroptaget.

Flere studiejob i kommuner, regioner og stat

Der er solid dokumentation for at studiejob giver større chance for hurtigt at komme i job efter studierne er færdiggjort. Derfor bør det offentlige gå forrest og oprette studiestillinger, så flere unge får mulighed for at få praktisk erfaring med deres fag allerede, mens de læser.

Konkret foreslår SF, at man pålægger staten, regionerne og kommunerne at lave en målsætning for studiejob i de enkelte forvaltninger og en strategi for, hvordan målsætningen opnås.

Fremskudt jobcenter på de største videregående uddannelsesinstitutioner

Mange studerende på de videregående uddannelser afleverer i de næste par måneder deres specialer. De kan se frem til at komme ud til et arbejdsmarked, der er præget af opsigelser og overledighed. Sandsynligheden for at komme i arbejde øges, hvis jobsøgningen påbegyndes, inden uddannelsen er afsluttet. Derfor er det nødvendigt med tiltag, der kan hjælpe de nyuddannede kandidater med jobsøgningen, før de står i køen til jobcenteret.

SF foreslår derfor, at jobcentrene rykker ud på de største videregående uddannelsesinstitutioner i maj og juni samt november og december, fremfor at de studerende først kommer i kontakt med jobcenteret efter de har afleveret specialet og står uden job.

Det skal give de studerende mulighed for på campus at møde en virksomhedskonsulent, som allerede nu kan give dem input til jobsøgningen og hvordan den enkelte studerende bedst griber det an. Det kunne eksempelvis være samtaler om den gode ansøgning og CV, sparring på jobmuligheder, eller samtale om muligheder for virksomhedspraktik eller jobrotation.

SF forestiller sig, at jobcentrene i samarbejde med karriererådgivningen på uddannelsesinstitutionerne kan aftale den konkrete udformning, men det kunne eksempelvis være et set-up, hvor de studerende både har mulighed for at booke en tid med virksomhedskonsulenten og har mulighed for at komme forbi som en drop-in mulighed. Uddannelsesinstitutionerne skal have ansvaret for at orientere specialeskrivende studerende om tilbuddet.

Videreførelse af gode erfaringer fra Trainee-ordningen

Trainee-ordningen henvender sig til unge dimittender, som har svært ved at få fodfæste på arbejdsmarkedet, fordi de typisk mangler erfaring. Ordningen hjælper dem således gennem en kombination af opkvalificering, jobkvalificering og virksomhedsrettet indsats med at styrke deres profil, give dem erfaring og ruste dem til at indtræde på en arbejdsplads. Ordningen gælder dimittender på dagpenge med både en kort, mellemlang og lang videregående uddannelse og administreres af FH (tidligere hhv. FTF og LO) og AC, og især FH har gode erfaringer med ordningen, hvor ledighedsperioden forkortes. FH-grupperne der har gjort brug af ordningen er bl.a. HK, SL og Teknikernes Landsforbund fra det tidligere LO og fra det tidligere FTF bl.a. PROSA, BUPL og DSR.

SF foreslår at permanentgøre ordningen, der ellers står til at løbe ud med årets udgang. Der var i alt 12 mio. kr. afsat i 2020.

Mere efteruddannelse til ansatte og mere erfaring til ledige unge

Formålet med jobrotationsordningen er at arbejdsgivere kan sende deres medarbejdere i efteruddannelse og samtidig give ledige mulighed for erhvervs erfaring og netværk. Arbejdspladsen kan nemlig få en vikar fra jobcenteret. Det vil både hjælpe ansatte, som gerne vil have efteruddannelse, og unge ledige, der mangler erfaring for at få job. SF har allerede med vores efteruddannelsesudspil foreslået, at man øger mulighederne for jobrotation. For desværre er brugen af ordningen faldet de senere år.

For at styrke jobrotationsordningen foreslår SF:

- Kravet til forudgående ledighed for vikaren sænkes tilbage til 3 måneder fra 6 måneder.
- Varigheden for ansættelse som jobrotationsvikar udvides fra 6 måneder til at kunne vare 12 måneder.
- Bedre mulighed for sidemandsoplæring mellem den ansatte og vikaren.
- Jobrotationsydelse med faktor 1,25, så virksomhederne kan disponere over de ekstra midler til at sikre sig yderligere arbejdskraft i perioden.
- Refusionssatsen for kommunerne sættes op igen fra 60 pct. til 100 pct.
- Der indføres mulighed for at deltage i en voksenerhvervsuddannelse uden praktik.

Sæt gang i Jobkvalificering

Jobkvalificeringsordningen, som blev udtænkt i forbindelse med trepartsaftalen fra 2016 er smart, fordi den kan bygge bro mellem en ledig som mangler konkrete kompetencer for et bestemt job, og den virksomhed, som efterspørger konkrete kompetencer. Det foregår ved, at virksomheden får midler med til opkvalificeringen af den ledige, hvis de ansætter vedkommende. Desværre er ordningen ikke ret brugt, tilsyneladende fordi virksomhederne mener, at den er for bureaukratisk.

SF foreslår, at man ser på, hvordan ordningen kan afbureaukratiseres, og at man parallelt hermed flytter den fra jobcenteret, hvor den er forankret i dag, til de regionale arbejdsmarkedsråd (RAR). I RAR'ene er arbejdsmarkedets parter nemlig repræsenteret, og det vil bidrage til, at arbejdsgiverne tager ejerskab over ordningen, samtidig med at man i RAR'ene har et godt overblik over den regionale mangel på arbejdskraft. RAR'enes såkaldte VEU-koordinatorer, som blev oprettet pba. trepartsaftalen om kvalificeret arbejdskraft til netop arbejdsmarkedsovervågning og at forbedre samarbejdet om voksen- og efteruddannelse, kan passende varetage denne opgave.

Midlertidig øget støtte til privat løntilskud

Ansættelse af ledige i privat løntilskud har gode jobeffekter. I lyset af krisen, og fordi unge må forventes at have særligt svært ved at få en fod indenfor arbejdsmarkedet kan det derfor være en god idé at øge virksomhedernes incitament til at ansætte i privat løntilskud.

Konkret foreslår SF, at man frem til udgangen af 2020 øger størrelsen af statens tilskud til lønnen i privat løntilskudsordningen til 75 procent, så tilskuddet er på niveau med det, der gives til de øvrige lønmodtagergrupper i job.